

TILSYNSRAPPORT

Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen

Brønnøy kommune - Salhus skole

17.02.2017

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
1. Innledning	4
2. Om tilsynet med Brønnøy kommune – Salhus skole	4
2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler	4
2.2 Tema for tilsynet.....	4
2.3 Om gjennomføringen av tilsynet	5
3. Skolens arbeid med opplæringen i fag	5
3.1 Rettslige krav	5
3.2 Fylkesmannens undersøkelser	7
3.3 Fylkesmannens vurderinger.....	7
3.4 Fylkesmannens konklusjon.....	8
4. Undervisvurdering for å øke elevens læringsutbytte	8
4.1 Rettslige krav	8
4.2 Fylkesmannens undersøkelser	10
4.3 Fylkesmannens vurderinger.....	10
4.4 Fylkesmannens konklusjon.....	11
5. Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	12
5.1 Rettslige krav	12
5.2 Fylkesmannens undersøkelser	13
5.3 Fylkesmannens vurderinger.....	13
5.4 Fylkesmannens konklusjon.....	14
6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring	14
6.1 Rettslige krav	14
6.2 Fylkesmannens undersøkelser	15
6.3 Fylkesmannens vurderinger.....	15
6.4 Fylkesmannens konklusjon.....	15
7. System for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd	15
7.1 Rettslige krav	15
7.2 Fylkesmannens undersøkelser	17
7.3 Fylkesmannens vurderinger.....	18
7.4 Fylkesmannens konklusjon.....	18
8. Frist for retting av brudd på regelverket	19
9. Skoleeiers frist til å rette	21
Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget	22

Sammendrag

Tema og formål

Fylkesmannen gjennomfører i perioden 2014 – 2017 felles nasjonalt tilsyn med temaet *Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen*. Tilsynet er delt inn i fire undertema: skolens arbeid med opplæringen i fag, individuell undervisvurdering i fag, spesialundervisning og særskilt språkopplæring. Fylkesmannen foretar nå tilsyn over dette tema med Brønnøykommune, der Salhus skole er valgt ut for stedlig tilsyn inneværende år.

Det overordnede målet for tilsynet er å bidra til at alle elever i grunnopplæringen får et godt utbytte av den opplæringen som tilbys. Formålet med tilsynet er å sjekke om skolen følger opplæringsloven med forskrifter, og å bidra til bedre regel forståelse og regeletterlevelse i kommuner og skoler.

Gjennomføring

Det ble gjennomført veiledning for skoleeier og skoleledere i Sør-Helgeland 13. april 2016, hvor det ble informert nærmere om tema og bakgrunn for tilsynet. I tillegg ble veiledningsmaterieell og egenvurderingsskjema utarbeidet av Utdanningsdirektoratet, presentert. Brønnøy kommune var representert på denne veiledningen.

Etter varsel om tilsyn av 22. april 2016, har skolen sendt inn forespurt dokumentasjon. 6. og 7. september 2016 ble det gjennomført stedlig tilsyn ved Salhus skole hvor rektor og utvalgte avdelingsledere og lærere ble intervjuet. Vi har også hatt samtaler med elever og foreldre.

Fylkesmannen har nå gransket og vurdert skriftlige og muntlige opplysninger.

Avdekkede brudd på regelverket

Oppfyllelse av elevenes rett til et godt utbytte av opplæringen skjer på skolen. Det er skoleledelsen og de ansatte som i det daglige må arbeide for at elevene skal få et godt utbytte av opplæringen. Kommunen som skoleeier er likevel øverste ansvarlige for at pliktene i opplæringsloven blir oppfylt. Skoleeier må ha et forsvarlig system for å sikre at kravene i opplæringsloven og tilhørende forskrifter blir oppfylt. Kommunen er derfor adressat for eventuelle pålegg om retting i samsvar med opplæringsloven § 14-11 tredje ledd.

Fylkesmannen har avdekket forhold som tilsier at praksis må endres.

Status på rapporten og veien videre

I denne tilsynsrapporten får kommunen en *rimelig frist* til å rette de brudd på regelverket som er avdekket under tilsynet. Dersom bruddene på regelverket ikke rettes innen rettefristen vil Fylkesmannen vedta *pålegg om retting* i enkeltvedtak.

1. Innledning

Fylkesmannen åpnet 22.04.2016 tilsyn med skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen i Brønnøy kommune. Undersøkelsene har vært på skolenivå ved Salhus skole og på skoleeiernivå.

Felles nasjonalt tilsyn 2014-17 handler om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og består av tre områder for tilsyn: Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen (som denne rapporten omhandler), forvaltningskompetanse og skolebasert vurdering. Utdanningsdirektoratet har utarbeidet veiledningsmaterie¹ knyttet til tilsynet, og Fylkesmannen har gjennomført informasjons- og veiledningssamlinger.

Det er skoleeier som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Skoleeier er derfor adressat for denne foreløpige tilsynsrapporten.

I denne tilsynsrapporten er det fastsatt frist for retting av brudd på regelverket som er avdekket under tilsynet. Fristen er **31. mars 2017**. Dersom brudd på regelverket ikke er rettet innen fristen, vil Fylkesmannen i Nordland vedta pålegg om retting med hjemmel i kommuneloven § 60 d. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som enkeltvedtak og vil kunne påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

2. Om tilsynet med Brønnøy kommune – Salhus skole

2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler

Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kap. 10 A. Fylkesmannens tilsyn på opplæringsområdet er lovlighetstilsyn jf. kommuneloven § 60 b. Fylkesmannens tilsyn med offentlige skoler er myndighetsutøvelse og skjer i samsvar med forvaltningsrettens regler for dette.

I de tilfeller Fylkesmannen konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, betegnes dette som brudd på regelverket, uavhengig av om det er opplæringsloven eller forskrifter fastsatt i medhold av denne, som er brutt.

2.2 Tema for tilsynet

Temaet for tilsynet er rettet mot skolens kjernevirksomhet: skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen. Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at alle elever får et godt utbytte av opplæringen.

Hovedpunkter i tilsynet vil være:

- Skolens arbeid med opplæringen i fag
- Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte
- Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning
- Vurdering av behov for særskilt språkopplæring
- Skoleeiers system for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd

Tilsynet skal bidra til at skoleeier som ansvarlig sørger for at elevene:

- får kjennskap til og opplæring i målene som gjelder for opplæringen

¹ <http://www.udir.no/Regelverk/regelverk/tilsyn/>

- får tilbakemeldinger og involveres i eget læringsarbeid for å øke sitt utbytte av opplæringen
- får vurdert kontinuerlig hvilket utbytte de har av opplæringen
- blir fulgt opp og får nødvendig tilrettelegging når utbytte av opplæringen ikke er tilfredsstillende

I tilsynet vurderer vi om elevene får dette på Salhus skole. Vi vurderer også om skoleeier har et forsvarlig system for å vurdere og følge opp at elevene får slik opplæring og oppfølging på alle skoleeiers skoler. Vi ser på om skoleeier skaffer seg informasjon om praksis på skolene, vurderer om skolene følger regelverket og setter inn tiltak dersom de ikke følger regelverket. Vi vurderer om skoleeier gjør dette tilstrekkelig og ofte nok til å sikre at skolene følger regelverket.

Manglende etterlevelse av regelverket kan medføre at elevene ikke får realisert sine muligheter eller får lite utbytte av opplæringen.

2.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Tilsyn med Brønnøy kommune ble åpnet gjennom brev 22.04.2016. Skoleeier er blitt pålagt å legge frem dokumentasjon for Fylkesmannen med hjemmel i kommuneloven § 60 c.

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er basert på skriftlig dokumentasjon og opplysninger fra intervju, se vedlegg.

3. Skolens arbeid med opplæringen i fag

3.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med opplæringen i fag. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Rektor skal sikre at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemål i faget

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06), jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. Det betyr at opplæringen skal ha et innhold som bygger på kompetansemålene i læreplanen og bidrar til at disse blir nådd. Rektor må organisere skolen slik at dette blir ivaretatt, jf. opplæringsloven § 2-3.

Rektor skal sikre at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæring og hva som blir vektlagt i vurdering av elevens kompetanse.

Underveisvurdering skal brukes som et redskap i læreprosessen og bidra til å forbedre opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11. Eleven skal kjenne til hva som er målene for opplæringen og hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene må kjenne til kompetansemålene i læreplanene for fagene, og at de er grunnlaget for vurderingen av elevens kompetanse. De skal også kjenne til hva læreren vektlegger når læreren vurderer et arbeid. Fra og med 8. trinn skal elevene kjenne til hva som skal til for å

oppnå de ulike karakterene. Rektor må organisere skolen for å sikre at undervisningspersonalet formidler dette til elevene.

Rektor skal sikre at opplæringen dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet / i faget og de individuelle opplæringsmålene i IOP.

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter LK06, jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. For de fleste fag i grunnskolen og for noen fag i videregående skole er kompetansemålene satt per hovedtrinn eller etter flere års opplæring. I slike tilfeller må rektor sikre at elevene får opplæring i alle kompetansemålene i faget / på hovedtrinnet gjennom opplæringsløpet. En elev som får spesialundervisning, kan ha unntak fra kompetansemålene i de ordinære læreplanene, jf. opplæringsloven § 5-5. Gjeldende opplæringsmål for eleven skal fremgå av en individuell opplæringsplan (IOP). Skolen må sikre at elevens opplæring dekker de individuelle opplæringsmålene.

Alle elever som har vedtak om spesialundervisning, skal ha IOP.

Skolen skal utarbeide en individuell opplæringsplan (IOP) for alle elever som får spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-5. Det må fremgå av IOP-en hvilket tidsintervall den gjelder for.

Innholdet i IOP-en skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen og synliggjøre eventuelle avvik fra LK06.

IOP-en skal vise mål for og innholdet i opplæringen og hvordan opplæringen skal gjennomføres, jf. opplæringsloven § 5-5. Reglene for innhold i opplæringen gjelder så langt de passer for spesialundervisningen. Det kan medføre at målene for opplæringen avviker fra kompetansemålene i læreplanene i LK06.

Før skolen/skoleeier gjør et enkeltvedtak om spesialundervisning, skal PPT utarbeide en sakkyndig vurdering. Den sakkyndige vurderingen skal gi tilrådning om innholdet i opplæringen, blant annet realistiske opplæringsmål for eleven og hvilken opplæring som gir eleven et forsvarlig opplæringstilbud. Vedtaket om spesialundervisning skal bygge på den sakkyndige vurderingen, og eventuelle avvik må begrunnes. Vedtaket om spesialundervisning fastsetter rammene for opplæringen og dermed innholdet i IOP-en. IOP-en kan først tas i bruk etter at det er fattet enkeltvedtaket om spesialundervisning.

IOP-en må ha egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra ordinære læreplaner, og skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringsplanen (klassens) planer.

Reglene om innhold i opplæringen (kompetansemålene i læreplanene) gjelder for spesialundervisning så langt de passer, jf. § 5-5 i opplæringsloven. Skolen skal legge vekt på utviklingsmulighetene for eleven og de opplæringsmålene som er realistiske innenfor det samme totale undervisningstimetallet som for andre elever, jf. opplæringsloven § 5-1. Den individuelle opplæringsplanen skal vise målene for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-5. Dersom vedtaket om spesialundervisning ikke inneholder avvik fra LK06, eller bare angir færre kompetansemål i et fag enn i den ordinære læreplanen, må dette også komme klart frem i IOP-en. Det må også komme klart frem i hvilke fag eller deler av fag eleven eventuelt skal følge ordinær opplæring (i klassen). Skolen må ha en fremgangsmåte som angir hvordan spesialundervisningen og

den ordinære opplæringen skal ses i sammenheng / arbeide sammen i slike tilfeller. Fremgangsmåten må være kjent og innarbeidet av de som har ansvaret for å utvikle IOP-en og for å gjennomføre opplæringen.

3.2 Fylkesmannens undersøkelser

Skolen er organisert i et småtrinnteam, mellomtrinnteam og ungdomstrinnteam. Hvert av disse teamene ledes av en avdelingsleder. Avdelingsleder er den som har ansvaret for å følge opp at opplæringen knyttes til kompetansemål i faget. Det er jevnlig møter mellom rektor og avdelingsledere, der undervisning også er tema. Det er etablert fagteam på tvers av trinnene på ungdomstrinnet i naturfag, engelsk, norsk og matematikk. Det er i tillegg fagnettverk der alle skolens lærere deltar. Skolen har lokale læreplaner i noen fag, men ikke alle. Skolen ledere mottar mail fra udir som videresendes til lærere hvis det er endringer i fag. Skolen bruker udir sine nettsider mye.

Skolen har deltatt i vurdering for læring, og har gjennom dette arbeidet jobbet med synliggjøring av mål. Aksjonslæring har vært en mye brukt arbeidsform i personalet. På mellomtrinnet kommer det frem mål på ukeplaner, mens det på ungdomstrinnet er mest vanlig med mål på tavla eller at målene gis muntlig til elevene. På 10. trinn deles alle kompetansemålene ut til elevene ved skolestart. Skolen bruker It's learning på ungdomstrinnet til å gi vurderinger til elevene på arbeid. Det skal være en elevsamtale hvert halvår. Det er et eget skjema som skal brukes til dette. Skjemaet er forskjellig fra mellomtrinn til ungdomstrinn. Læreplanene er også tema på foreldremøter på høsten

Det er utarbeidet lokale læreplaner i enkelte fag, men ikke alle. Noen lærere lager planer ut i fra læreplanen og plukker målene derfra, andre støtter seg mer til læreverk. Lærerne er ansvarlige for sitt fag og det er forventet at de skal sørge for at opplæringen dekker alle kompetansemålene. Dette tas også opp i fagteam, der det finnes. Det er kontaktlærer som er ansvarlig for at spesialundervisningen gjennomføres. IOP skrives av den som skal gjennomføre spesialundervisning i samarbeid med kontaktlærer. Skolen har elever som har avvik fra kompetansemålene i vedtak om spesialundervisning.

PP-tjenesten har laget et handlingshjul som skolen følger. IOP skal ifølge dette skrives for alle elever som har vedtak om spesialundervisning. Skolen har et ressursteam som følger dette opp. Skolen har en mal for IOP. I denne malen fremgår det hvilket skoleår den gjelder for.

3.3 Fylkesmannens vurderinger

Skolens organisering med avdelingsledere legger til rette for at undervisningen kan følges tett opp. Tilsynet viser at det er en forventning fra ledelsen om at lærerne knytter undervisningen opp mot kompetansemålene i faget. Gjennom fagteam og fagnettverk diskuteres læreplanen i personalet, men dette gjelder bare noen fag. Tilsynet viser at muntlige fag i mindre grad har fokus og at det i stor grad er opp til den enkelte lærer i hvilken grad opplæringen er knyttet til kompetansemålene i fag. Mye av undervisningen er lærebokstyrt. Vi kan derfor ikke konkludere med at rektor sikrer at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemål i faget.

Skolen har arbeidet aktivt med vurdering for læring etter å ha deltatt i satsingen. Det har vært gjennomført mye arbeid gjennom aksjonslæring. Tilsynet viser at dette arbeidet har hatt mindre fokus det siste året. På 10. trinn får elevene utdelt kompetansemålene for trinnet, dette er en innarbeidet fremgangsmåte ved skolen. Noen faste opplegg har klare mål og forventninger til elevene. Det er forventet av ledelsen at lærerne gjør elevene

kjent med målene for opplæringen. Tilsynet vises at dette gjøres i varierende grad, avhengig av lærer. Vi kan derfor ikke konkludere med at rektor sikrer at elevene er kjent med mål for opplæringen og hva som blir vektlagt i vurderingen av kompetanse

Tilsynet viser at det innad på skolen varierer i hvordan praksis er. I noen fag og trinn er det god sikring av at alle kompetansemål er dekt, gjennom at lærerne går gjennom kompetansemålene og setter opp årsplaner. Andre fag og trinn støtter seg veldig til boken. Vi finner ikke en innarbeidet fremgangsmåte ved skolen. Vi kan derfor ikke konkludere med at rektor sikrer at opplæringen dekker alle kompetansemål på trinnet

Tilsynet viser at elever som har vedtak om spesialundervisning også har IOP. Mal for IOP og utfylte IOP'er viser at det fremkommer tydelig hvilket tidsintervall den gjelder for, som regel skoleår.

3.4 Fylkesmannens konklusjon

Rektor sikrer ikke at undervisningspersonalet knytter opplæringens innhold til kompetansemål i det enkelte faget.

Rektor sikrer ikke at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen.

Rektor sikrer ikke at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til hva som blir vektlagt i vurderingen av kompetanse.

Rektor ikke sikrer at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet/i faget.

Rektor sikrer at opplæringen samlet dekker individuelle opplæringsmål i IOP.

4. Undervisvurdering for å øke elevens læringsutbytte

4.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med undervisvurdering for å øke elevens læringsutbytte av opplæringen. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Elevene skal få veiledning i hvilke kompetansemål fra LK06 eller mål i IOP-en som opplæringen er knyttet til.

Elevene skal gjøres kjent med målene for opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Dette gjelder for alle årstrinn og gjelder også for elever med individuelle mål i en IOP. Elevene skal gjøres i stand til å forstå hva de skal lære, og hva som er formålet med opplæringen. Lærerne gjennomfører opplæringen og må kommunisere dette til elevene.

Elevene skal få veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i faget.

Eleven skal kjenne til hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene skal kjenne til hva som kjennetegner ulik grad av kompetanse, og hva det legges vekt på i vurderingen av en prestasjon. Kravet til at det skal være kjent for eleven, innebærer at det ikke

holder at informasjonen ligger på Internett eller kan fås ved å spørre læreren. Lærerne må kommunisere grunnlaget for vurderingen til elevene.

Elevene skal få tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

Vurderingen underveis i opplæringen skal gi god tilbakemelding og rettledning til eleven og være et redskap i læreprosessen, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-2 og 3-11. Underveisvurdering skal bidra til at eleven øker sin kompetanse i fag, jf. forskriften § 3-11. Underveisvurderingen skal gis løpende og systematisk, den kan både være skriftlig og muntlig, skal inneholde begrunnet informasjon om kompetansen til eleven og skal gis med sikte på faglig utvikling.

Elevene skal involveres i vurderingen av eget læringsarbeid.

Elevene skal delta aktivt i vurderingen av eget arbeid, egen kompetanse og egen faglig utvikling, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-12. Lærerne må sørge for at elevene involveres i dette. Elevens egenvurdering skal være en del av underveisvurderingen.

Elevene skal fra og med 8. årstrinn få halvårsvurdering midt i opplæringsperioden i alle fag og på slutten av opplæringsåret i fag som ikke er avsluttet. Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevenes kompetanse i fagene og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin.

Halvårsvurdering i fag er en del av underveisvurderingen og skal uttrykke elevens kompetanse knyttet til kompetansemålene i læreplanverket, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-13. Halvårsvurdering skal også gi veiledning i hvordan eleven kan øke kompetansen sin i faget.

Halvårsvurdering uten karakter skal elevene få gjennom hele grunnopplæringen. Dette gjelder alle elever uavhengig av vedtak og type opplæring. Vurderingen kan være både skriftlig og muntlig.

Fra og med 8. årstrinn skal halvårsvurdering både med og uten karakter gjennomføres midt i opplæringsperioden og på slutten av opplæringsåret dersom faget ikke blir avsluttet. Halvårsvurderingen med og uten karakter gjenspeiler da den samme kompetansen.

Skolen må gjennomføre halvårsvurderinger på riktig tidspunkt og ha en innarbeidet fremgangsmåte for at innhold er i samsvar med forskriften.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP-en.

For elever med spesialundervisning skal skolen, i tillegg til halvårsvurdering med og uten karakter, en gang i året utarbeide en skriftlig rapport. Rapporten skal blant annet gi vurdering av elevens utvikling i forhold til målene i IOP, jf. opplæringsloven § 5-5.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporter gis på riktige tidspunkt og har et innhold i samsvar med forskriften.

4.2 Fylkesmannens undersøkelser

Skolen har deltatt i Vurdering for læring. De siste årene har ikke dette arbeidet hatt fokus. På 10. trinn får elevene utdelt alle kompetansemålene på høsten. Det er forventet at elevene skal vite hva som er målet for undervisningen. På noen trinn og fag står det læringsmål på ukeplanen. Noen lærere skriver mål for økta på tavla eller formidler det muntlig til elevene. Det utarbeides årsplaner i enkelte fag.

Det er opp til den enkelte lærer hvordan elevene gjøres kjent med hva som vektlegges i vurderingen i faget. Skolen har noen faste opplegg som gjennomføres hvert år. Blant annet er det en tur på høsten som har et fast vurderingsopplegg, der elevene får oppgaver og får vite hvordan de blir vurdert. Ledelsen forventer at lærerne kommuniserer til elevene hva som vektlegges i vurderingen. På ungdomstrinnet brukes It's learning. Her legger noen lærere ut vurderingskriterier.

Elevene får tilbakemelding på hva de mestrer, og hva de må gjøre for å øke sin kompetanse, underveis i timene, på utviklingssamtale og i halvårsvurdering. For ungdomstrinnet gis det tilbakemelding på prøver og lignende på It's Learning. Det skal gjennomføres en elevsamtale i forkant av utviklingssamtalene. Denne følger et fastsatt skjema der fagene står.

Skolen har arbeidet med vurdering for læring. De har gjennom denne deltagelsen arbeidet med å involvere elevene i vurdering av eget arbeid. Det er utarbeidet en mal for elevsamtale der elevene får gi en vurdering av seg selv, både faglig i de fleste fagene og sosialt. Enkelte lærere gir ut egenvurderingsskjema eller gjennomfører en muntlig egenvurdering med elevene etter gjennomførte tema. Lærerne er bevisste på å involvere elevene i egen læring, men det er ikke en ensartet praksis for dette på skolen. Det er i stor grad opp til den enkelte lærer hvordan dette gjøres.

Halvårsvurdering gis i forbindelse med kontaktmøter på høst og vår. Det skal være en elevsamtale i forkant av disse. Det varierer på trinn og mellom lærere om elevsamtalen blir gjennomført. Halvårsvurdering ble tidligere sendt hjem skriftlig hvert halvår. Det er nå bestemt i kommunen at dette skal gjøres hver vår. På ungdomstrinnet får elevene karakterer ved semesterslutt i januar/juni. Det gis ut en skriftlig vurdering sammen med karakterene i juni, men ikke i januar.

På ungdomstrinnet brukes It's Learning til å gi elevene tilbakemeldinger på elevenes kompetanse og hva de må gjøre for å øke denne. På 1. til 7. trinn er det utarbeidet maler for utviklingssamtalen på noen trinn. Det er opp til den enkelte lærer å sørge for at elevene får vite hvor de står i faget og hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

Årsrapporten for elever med IOP skal innom avdelingsleder for å sikre at det er samsvar med enkeltvedtak. Malen for årsrapport legger opp til at målene fra IOP skal legges inn og vurderes. Skolen har fastsatte datoer hver vår for når årsrapport skal være ferdig.

4.3 Fylkesmannens vurderinger

Det er en uttalt forventning fra ledelsen at elevene gjøres kjent med målene for opplæringen og mål i IOP. Tilsynet viser at det er kjent i personalet at det forventes. Videre viser tilsynet at dette gjøres forskjellig fra trinn til trinn og fra lærer til lærer. Det skal stå læringsmål på ukeplaner, men det varierer om dette er i alle fag og hvordan målene er uttrykt. Med unntak av at alle elevene på 10. trinn får utdelt kompetansemålene, finner vi ikke at alle elevene gjøres kjent med målene for opplæringen i fagene.

Det er utarbeidet en del felles opplegg på skolen med klare kriterier for måloppnåelse. Utover disse er det opp til den enkelte lærer å sørge for at elevene blir gjort kjent med hva som vektlegges i vurderingen i faget. Tilsynet viser at dette varierer fra lærer til lærer, mellom trinn og på trinn. Ledelsen uttrykker en forventning til at det gjennomføres elevsamtaler i forkant av utviklingssamtalene og at elevens faglige utvikling skal være tema. Vi finner at ikke alle gjennomfører elevsamtalen og at det derfor ikke er en enhetlig praksis ved skolen som sikrer at elevene får vite hva som vektlegges i vurderingen i faget, hvor de står i faget og hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

En del lærere utarbeider egenvurderingsskjema etter tema eller økter. Andre lar elevene få vurdere seg selv muntlig. I tilsynet kommer det frem at det ikke er alle elevene som involveres i vurderingen av eget læringsarbeid. Dette varierer fra lærer til lærer.

Tidligere praksis var at elevene fikk en skriftlig halvårsvurdering ved slutten av hvert semester. Dette var en felles praksis i kommunen, som nå er erstattet av en skriftlig vurdering ved skoleårets slutt. I forkant av utviklingssamtalene høst og vår skal det gjennomføres en elevsamtale. Tilsynet viser at det er forventet at elevsamtalen sammen med utviklingssamtalen skal være halvårsvurdering. Selv om det er forventet, finner Fylkesmannen at gjennomføringen av elevsamtalen er variabel og at ikke alle gjennomfører denne. For elevene på ungdomstrinnet gis det tilbakemeldinger på It's Learning på innleveringer og prøver. Tilsynet viser at enkelte lærere har en praksis med å gi elevene en muntlig halvårsvurdering sammen med karakterene. Vi finner ikke at dette er en felles praksis og at alle elevene på ungdomstrinnet får en halvårsvurdering uten karakter som henger sammen med karakterene. Elevene får informasjon om enkelte fag i utviklingssamtalen, men det er ikke en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at elevene får informasjon om egen kompetanse og hvordan øke denne i alle fagene.

Malen for IOP inneholder også mal for årsrapport. Den viser direkte til de individuelle målene i IOP. Målene blir evaluert med en tredelt avkryssing, men det blir også gitt en kommentar. Tilsynet viser at rutine rundt dette er kjent av lærere og ledelse og at den gjennomføres hver vår. Fylkesmannen finner at skolen har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling i forhold til målene i IOP'en og at årsrapporten gis ut hver vår.

4.4 Fylkesmannens konklusjon

Skolen har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP-en.

Lærerne veileder ikke elevene om hvilke kompetansemål fra LK06 / mål i IOP som opplæringen er knyttet til.

Lærerne veileder ikke elevene i hva det legges vekt på i vurderingen i det enkelte faget. Lærerne gir ikke elevene tilbakemeldinger på hva de mestrer i fagene.

Lærerne veileder ikke elevene om hva de må gjøre for å øke sin kompetanse i det enkelte faget.

Lærerne sørger ikke for å involvere elevene i vurderingen av eget læringsarbeid. Elevene fra og med 8. trinn får ikke halvårsvurdering uten karakter midt i opplæringsperioden i alle fag og på slutten av opplæringsåret i fag som ikke er avsluttet.

Skolen har ikke en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevens kompetanse i fagene og gir veiledning om hvordan eleven kan øke kompetansen sin.

5. Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning

5.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Læreren skal, som en del av underveisvurderingen, vurdere om den enkelte eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11. Skolen må ha en kjent og innarbeidet fremgangsmåte slik at lærerne vurderer systematisk og løpende om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, og basert på vurderingen må skolen eventuelt gjennomføre tiltak innenfor tilpasset opplæring.

Alle elever har krav på tilpasset opplæring, jf. opplæringsloven § 1-3. Dersom en elev ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, skal skolen først vurdere og eventuelt prøve ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må se på om tiltak knyttet til arbeidsmåter, vurderingspraksis og arbeidsmiljø kan bidra til at eleven får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Fremgangsmåten for dette må være kjent og innarbeidet. Dette skal skolen gjøre før eleven eventuelt blir henvist til PPT for en sakkyndig vurdering med tanke på spesialundervisning.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikre at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor.

I noen tilfeller vil skolens vurdering og eventuelle utprøving av tiltak etter opplæringsloven § 5-4 konkludere med at eleven ikke kan få tilfredsstillende utbytte av opplæringen innenfor det ordinære opplæringstilbudet. Eleven har da krav på spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-1. Det er viktig at prosessen for å kunne gi spesialundervisning blir startet så snart som mulig etter at behovet for dette er avdekket. Undervisningspersonalet har derfor både plikt til å vurdere om en elev trenger spesialundervisning og å melde fra til rektor når det er behov for det, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må ha en fremgangsmåte som er kjent og innarbeidet blant lærerne slik at de vurderer og melder behov for spesialundervisning.

5.2 Fylkesmannens undersøkelser

Lærerne kjører faste kartleggingsprøver i fellesfagene. I enkelte fag er det ikke utarbeidet slike kartleggingsprøver, og lærerne må da lage egne. I tillegg redegjør skolen for at de bruker de nasjonale prøvene for å se om elevene har tilfredsstillende utbytte. Dersom en lærer oppdager at en elev scorer lavt på en kartleggingsprøve eller nasjonal prøve tester de denne eleven ytterligere. Noen lærere oppgir videre at de bruker «Kartleggeren» og legger inn informasjon der. Elevens faglige utvikling, særlig i norsk, engelsk og matematikk, er videre et tema som tas opp på elev- og foreldresamtaler. Ved overganger mellom småtrinn – mellomtrinn og mellomtrinn – ungdomstrinn er det overgangsmøter hvor lærerne går igjennom hver enkelt elev.

Dersom en lærer opplever at en av elevene ikke har tilfredsstillende utbytte skal det settes inn ulike tiltak. Hvis disse tiltakene ikke avhjelper problemet har skolen et internt meldingsskjema (Bekymringsmelding til ressursteam ved Salhus skole) som læreren skal fylle ut å sende til avdelingsleder. Avdelingsleder vurderer da om læreren har gjort de tiltak som kan forventes, eller om læreren må prøve ut ytterligere tiltak. Når læreren har satt inn de tiltak som kan forventes uten at eleven har fått tilfredsstillende utbytte, sendes meldingsskjemaet videre til skolens ressursteam. I ressursteamet sitter rektor, avdelingsleder, saksbehandler fra PPT, samt aktuelle lærere eller spesialpedagoger. Ressursteamet vurderer da om det skal kjøres flere kartlegginger og/eller settes inn andre tiltak, eller om eleven skal henvises videre til Sør-Helgeland PPT. Ressursteamets rolle fremgår av «Handlingshjulet» som er retningslinjer for samarbeidet mellom PPT og skolen på Sør-Helgeland. Der fremgår det hvilken rolle skolens ressursteam skal ha, hva de skal vurdere og hvordan en henvisning til PPT skal skje.

Dersom eleven henvises videre til PPT skal ansvarlig lærer fylle ut en pedagogisk rapport som beskriver elevens faglige og sosiale fungering, elevens utbytte av opplæringstilbudet, hvilke kartlegginger som er gjennomført og hvilke tilpasninger som er prøvd ut/evaluert opp mot elevens vanske.

Lærere melder bekymring til avdelingsleder og ressursteam. I ressursteam sitter hele ledergruppen samt spesialpedagogisk kompetanse. Teamet kan kjøre egne tester. Avdelingsleder og lærer setter i gang tiltak med en gang, venter ikke på enkeltvedtak eller sakkyndig vurdering. Fylkesmannen opplever at skolen har en ensartet praksis på dette området.

5.3 Fylkesmannens vurderinger

Skolen har ingen skriftlige rutiner på hvordan lærerne skal vurdere om elever har tilfredsstillende utbytte. Det kom likevel klart frem i tilsynet at lærerne var bevisst dette, kjørte ulike kartleggingsprøver og jevnlig vurderte elevenes utbytte. Dette var også et tema lærerne diskuterte på teamene sine. På bakgrunn av dette vurderer Fylkesmannen at skolen har en innarbeidet fremgangsmåte å sikre at lærerne systematisk og løpende vurderer om elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Dersom lærere avdekker at en elev ikke har tilfredsstillende utbytte er det en klar forventning fra skoleledelsen om at lærerne setter inn ulike tiltak før de sender bekymringsmelding til R-teamet via avdelingsleder. Tilsynet viser at det kan være tiltak som handler om arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø. Dette er en forutsetning for at Ressursteamet skal kunne se på saken. I tillegg kan R-temaet selv komme med forslag til nye tiltak som skal prøves ut. Praksisen med å først sette inn tiltak og deretter eventuelt melde til Ressursteamet var kjent blant alle lærerne og en

innarbeidet praksis. På bakgrunn av dette finner Fylkesmannen det sannsynliggjort at skolen gjennomfører tiltak i de tilfellene det avdekkes at en elev ikke har tilfredsstillende utbytte. Videre finner vi det sannsynliggjort at skolen har en innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor, som er en del av Ressursteamet.

5.4 Fylkesmannens konklusjon

Skolen har en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Skolen har en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at det for elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen, gjennomføres vurdering av arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljøet.

Skolen gjennomfører tiltak i de tilfeller hvor det avdekkes at elevene ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Skolen har en innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor

6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

6.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med å vurdere behov for særskilt språkopplæring. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk. For elever med behov for særskilt norskopplæring må en innarbeidet fremgangsmåte sikre at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

Elever i grunnopplæringen med annet morsmål enn norsk og samisk, har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen på skolen, jf. opplæringsloven § 2-8. Om nødvendig har elevene også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skoleeier har ansvaret for at kartleggingen av elevens norskferdigheter blir gjort før vedtaket om særskilt språkopplæring. I de fleste tilfeller er det skolen som gjennomfører kartleggingen. Skolen må også vurdere om eleven eventuelt har behov for morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skolen må ha en kjent og innarbeidet fremgangsmåte som sikrer dette.

Elever med vedtak om særskilt språkopplæring skal få kartlagt sine norskferdigheter underveis i opplæringen.

Skolen skal også kartlegge eleven underveis i opplæringen når eleven får særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8. Dette for å vurdere om eleven har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den vanlige opplæringen på skolen. Skolen må foreta en individuell vurdering av tidspunktet for dette.

6.2 Fylkesmannens undersøkelser

Skolen får melding om enkelte familier fra kommunen og enkelte tar direkte kontakt med skolen. Skolen har en samtale med foreldrene med telefontolk og bruker et standard skjema som de går igjennom. Etter denne samtalen fatter skolen enkeltvedtak.

Når eleven begynner på skolen blir de plassert i Norsk 2 klassen. Skolen har en erfaren lærer som har ansvaret for dette. Nye elever sine norskkunnskaper blir kartlagt gjennom en vurderingsprøve. Elevene er i stor grad i ordinære klasser og tas ut av Norsk 2 lærer noen timer i uka. Det varierer hvor mange timer. Helt nye elever kan ha flere timer enn elever som har vært ved skolen en stund. Norsk 2-lærer samarbeider med elevens kontaktlærer. Skolen har en lærer som er tospråklig som kan hjelpe elever med arabisk som morsmål.

Det fattes enkeltvedtak etter en egen mal for minoritetsspråklige elever. Det fattes ikke vedtak om avslutning av særskilt språkopplæring.

6.3 Fylkesmannens vurderinger

Skolens rutiner for å ta imot minoritetsspråklige elever synes å være noe mangelfulle. Tilsynet viser at lovforståelsen er sviktende. Dette gjelder både § 2-8 og § 2-1 som sier at barn skal få skoletilbud straks det er sannsynlig at de skal være i landet i mer enn tre måneder. For elever som kommer fra barnehage viser funn i tilsynet at det ikke blir gjort en individuell kartlegging i alle tilfellene. For elever som er i mottak, tyder funn i tilsynet på at de ikke får skoletilbud straks det er sannsynlig at de skal være i landet i tre måneder. Innsendte maler og utfylte enkeltvedtak etter § 2-8 viser at det er manglende vurdering av den enkelte elevs behov for tospråklig opplæring og/eller morsmålsopplæring. Det skal alltid vurderes om dette er nødvendig for eleven. Vedtakene viser heller ikke til kartlegging som er gjort.

Elevene som har fått vedtak om særskilt språkopplæring får timer med Norsk 2 som en lærer har ansvaret for.

6.4 Fylkesmannens konklusjon

Skolen har ikke en innarbeidet fremgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk.

Skolen har ikke en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring når eleven har behov for særskilt norskopplæring.

Norskferdighetene til elever med vedtak om særskilt språkopplæring blir ikke kartlagt underveis i opplæringen. Det vurderes ikke om norskferdighetene underveis er tilstrekkelige for å gå over til ordinær opplæring.

7. System for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd

7.1 Rettslige krav

Etter Opplæringsloven § 13-10 andre ledd skal skoleeier ha et forsvarlig system for vurdering av om kravene i opplæringsloven med forskrift blir oppfylt. Videre må skoleeier

ha et forsvarlig system for å følge opp at resultatene fra disse vurderingene blir fulgt opp.

Systemets utforming og omfang kan skoleeier bestemme på bakgrunn av lokale forhold, egne risikovurderinger og skoleeiers og skolenes organisering. Men for at et system skal være forsvarlig, må det både være egnet til å avdekke forhold som er i strid med lov og forskrift, og det må sikre at det blir satt i gang nødvendige og gode nok tiltak. Nedenfor har vi konkretisert kravene som skoleeier må oppfylle, for at systemet skal være forsvarlig i samsvar med opplæringsloven § 13-10.

Skoleeier må skaffe seg informasjon

Skoleeier må sørge for å ha oppdatert kunnskap om skolenes praksis slik at skoleeier kan gjøre vurderinger av om skolene oppfyller kravene i opplæringsloven med forskrifter. Informasjonen som blir innhentet, må være relevant og dekkende for kravene i regelverket på det området som skal vurderes.

Skoleeier må vurdere skolenes praksis opp mot regelverket

Skoleeiere må bruke informasjonen de innhenter om skolenes praksis til å vurdere om den er i samsvar med opplæringsloven med forskrift på det området de ser på. Dette betyr at skoleeier må skaffe seg tilstrekkelig kompetanse slik at de vet hvilke krav regelverket stiller på ulike områder, og må ha en riktig forståelse av kravene. Dette betyr at skoleeier må skaffe seg tilstrekkelig regelverkskompetanse.

Skoleeier må sørge for varige endringer når praksis bryter med regelverket

Skoleeier må sørge for endringer når skolenes praksis ikke er i samsvar med regelverket. Skoleeier må sette i verk tiltak for å endre skolenes praksis. Tiltakene må være egnet til å rette opp praksis. En årsak til brudd på regelverket kan være at rektorer og lærere ikke har tilstrekkelig kunnskap om regelverket. En annen årsak kan være at de mangler kompetanse i å anvende regelverket. Skoleeiers tiltak må da rette seg mot å øke kunnskapen eller kompetansen.

Videre må skoleeier følge opp at tiltakene faktisk fører til at skolene endrer praksis i samsvar med kravene i regelverket og at endringene blir varige. Dette betyr at skoleeier må hente inn informasjon om at eventuelle tiltak på skolenivå blir iverksatt, og at de virker i samsvar med intensjonen. Skoleeier må følge opp helt til skolenes praksis på det gjeldende området er blitt i samsvar med opplæringsloven med forskrifter.

Skoleeier må innhente tilstrekkelig informasjon ofte nok til å vurdere og følge opp praksis

Skoleeier må innhente nok informasjon til på en forsvarlig måte å kunne vurdere om skolenes praksis er i samsvar med regelverket. Videre må skoleeier også innhente nok informasjon til å kunne følge opp at tiltakene har gitt reelle endringer. Hva som er tilstrekkelig informasjon, vil avhenge av hvilke funn skoleeier gjør i de ulike faser av informasjonsinnhenting. Dette krever at skoleeier har et minimum av informasjon fra alle områder som er regulert av regelverket. Dersom innhentet informasjon indikerer at praksis ikke er i samsvar med regelverket, må skoleeier skaffe seg mer informasjon for å få avklart dette.

Skoleeier må jevnlig innhente og vurdere informasjon om praksis. For å ha et effektivt system som er treffsikkert og innhenter tilstrekkelig informasjon ofte nok, må skoleeier

foreta gode vurderinger av risiko. Områder der skoleeier tidligere har sett at det har vært brudd på regelverket, kan indikere høy risiko. Det samme gjelder områder der skoleeier har utarbeidet få retningslinjer for skolens praksis, eller har hatt få tiltak for å øke kompetansen i forståelse og bruk av regelverket. Skoleeier må også i sine vurderinger legge stor vekt på kontroll av områder der manglende etterlevelse av regelverket kan få store konsekvenser for elevene. Basert på slike avveininger av sannsynlighet og konsekvens må skoleeier ta stilling til hvor ofte og hvor omfattende skoleeier skal kontrollere skolens praksis på ulike områder. Dersom brudd på regelverket foregår over lang tid uten å bli avdekket og fulgt opp av skoleeier, vil ikke skoleeiers risikovurderinger og system være forsvarlig.

7.2 Fylkesmannens undersøkelser

Kommunen har reorganisert skolene under en oppvekstsjef med virkning fra 1. september. I tillegg til skolene, er blant annet barnehage, bibliotek og flyktningetjenesten samlet under oppvekstsjefen. Det er også opprettet en pedagogisk fagstilling og en merkantil stilling på kommunenivå. Kommunen har bestilt inn nytt skoleadministrativt system, og også kvalitetssystem under kvalitetsloven som omfatter opplæringslovens § 13-10.

Kommunen har vært med i veilederkorpset. Der var system for kvalitetssikring et av temaene, og det er utviklet et kvalitetshjul som ender opp i tilstandsrapporten. Dette tas opp i resultatsamtaler med rektorene. Her er skolens resultater på nasjonale prøver, eksamen og spesialpedagogikk tema. Skolene har en egen prosess på dette, som det føres protokoll på. Denne vedlegges tilstandsrapporten.

Det gjennomføres rektormøter hver måned. Her er det fokus på utvikling, og tiden styres delvis av oppvekstsjef og delvis av innmeldte saker fra skolene. Kommunen har en fireårig utviklingsplan, og årshjul er sentralt for å følge opp denne. Setter opp satsingsområder for hvert år for å følge opp utviklingsplanen, disse følges opp på rektormøter og i resultatsamtaler. Det er innført drøftingsmøter med hovedtillitsvalgte.

Gjennom rektornettverket i regionen er det gjennomført et prosjekt for tilpasset opplæring. Her har også PP-tjenesten deltatt. Rutinene for spesialpedagogisk arbeid er vedtatt politisk i kommunen. Det er et tverretattlig team på kommunenivå som gjør at det blir bedre samarbeid.

Som følge av omorganiseringen er det på ledermøtene ledere fra flere sektorer. Det oppleves at det er en fordel at det deltar ledere utenom skole på disse møtene. Kommunen deltar også i statlige satsinger som blant annet Kompetanse for mangfold. Gjennom denne satsingen er det blitt vurdert endringer i praksis. Det har vært vurdert mottaksskoler, men dette er ikke gjennomført. I rektormøtet har rutinene for halvårsvurdering vært oppe. Som følge av det er rutinene endret til at det gjennomføres en skriftlig vurdering som sendes hjem med elevene en gang i året, ikke hvert halvår som tidligere praksis har vært.

Rektorene melder ofte inn utfordringer til oppvekstsjefen. Disse blir ofte diskutert på rektormøter. Enkelte ganger er det nok med erfaringsutveksling for å løse utfordringene, andre ganger må det en litt større prosess inn. Resultatsamtalene med den enkelte rektor benyttes mye. Daglig kommunikasjon med den enkelte rektor er viktig.

Dersom kommunen sitter med informasjon om at skolens praksis ikke er i samsvar med lov og forskrift tas dette opp på resultatsamtalene med rektor. Kommuneledelsen blir da

sammen med rektor enig om hvordan dette skal løses. Det har hendt at kommunen har satt tidspunkt for å følge opp/sjekke opp at skolen har gjort det som de ble enige om. Kommunen opplyser at de har daglig kontakt med skolene. De opplever selv at systemet er forsvarlig, men at de ønsker å forbedre det ytterligere.

Informasjon innhentes på månedlige rektormøter, samt at gjennom den daglige kontakten og ved behov. Kommunen etterspør ofte planer på resultatsamtalene. Når kvalitetslosen er innført tror kommunen det vil bli enda lettere å få en full oversikt.

7.3 Fylkesmannens vurderinger

Gjennom rektormøter og jevnlig dialog skaffer skoleeier seg informasjon om skolenes arbeid. I tillegg gjennomføres det resultatsamtaler med den enkelte rektor, og arbeid med tilstandsrapport, blir det samlet inn informasjon om skolens arbeid med fag og IOP. Tilsynet viser at skoleeier i liten grad skaffer seg informasjon om skolenes arbeid med undervisvurdering og vurdering av behov for særskilt språkopplæring. På skolenivå finner vi at det er mangler ved denne praksisen som skoleeiernivået ikke har informasjon om.

Skoleeier forventer at skolenes praksis er i samsvar med opplæringsloven med tilhørende forskrifter. Gjennom møtevirkosomhet og årshjul legges det opp til en praksis som skal være i samsvar, men Fylkesmannen finner ikke at dette følges opp i tilstrekkelig grad. Innføringen av et kvalitetssystem innen kvalitetslosen kan hjelpe til, men det er viktig at skoleeier skaffer seg tilstrekkelig informasjon for å kunne gjøre en vurdering. Vi vil her spesielt peke på elevene og foresatte som viktige informanter. Tilsynet viser at skoleeiers system i stor grad baserer seg på tilbakemelding fra rektorene. I resultatsamtaler viser skoleeier til tema som baserer seg på resultater som nasjonale prøver og til spesialpedagogiske tiltak. Vi finner i liten grad at skolens arbeid med elevenes opplæring generelt etterspørres i noen særlig grad.

Fylkesmannen finner derfor at skoleeier ikke innhenter tilstrekkelig informasjon ofte nok til å vurdere og følge opp praksis som ikke er i samsvar med opplæringsloven og tilhørende forskrifter.

7.4 Fylkesmannens konklusjon

Skoleeier skaffer seg informasjon om skolens arbeide med elevenes utbytte innenfor fag og IOP.

Skoleeier skaffer seg ikke tilstrekkelig informasjon om skolenes arbeid med elevenes utbytte av opplæringen innenfor undervisvurdering og særskilt språkopplæring.

Skoleeier bruker ikke informasjon om skolens arbeide med elevenes utbytte av opplæringen til å vurdere om skolenes praksis er i samsvar med opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven.

Skoleeier bruker ikke vurderingene av skolenes praksis til å sørge for at den samsvar med opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven.

Skoleeier følger ikke opp at skolene har endret sin praksis slik at den er i samsvar med opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven.

Skoleeier innhenter ikke tilstrekkelig informasjon ofte nok til å vurdere og følge opp ved skolene som ikke er i samsvar med opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven.

8. Frist for retting av brudd på regelverket

Fylkesmannen har i kapitlene 3 til og med 7 konstatert brudd på regelverket. I denne rapporten gis Brønnøy kommune frist til å rette brudd på regelverket, jf. kommuneloven § 60 d.

Frist for retting er 31. mars 2017. Skoleeier må innen denne datoen sende Fylkesmannen en erklæring om at bruddet på regelverket er rettet og en redegjørelse for hvordan bruddet er rettet.

Dersom brudd på regelverket ikke rettes innen den fastsatte fristen, vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som vedtak og vil kunne påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

Følgende pålegg er aktuelle å vedta etter utløp av rettefristen i denne rapporten:

Skolens arbeid med opplæring i fag

1. Brønnøy kommune må sørge for at det lokale arbeidet med læreplaner ved Salhus skole oppfyller kravene til opplæringsloven § 2-3, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 1-1, 3-1 og 3-2.

Brønnøy kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Rektor sikrer at undervisningspersonalet knytter opplæringens innhold til kompetansemål i det enkelte faget.
- b. Rektor sikrer at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til
 - mål for opplæringen
 - hva som blir vektlagt i vurderingen av kompetanse
- c. Rektor sikrer at opplæringen samlet dekker
 - alle kompetansemålene på hovedtrinnet/i faget

Underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte

2. Brønnøy kommune må sørge for at den individuelle underveisvurderingen ved Salhus skole bidrar til at elevene får realisert sine muligheter til å nå målene for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-5 og forskrift til opplæringsloven §§ 3-1, 3-2, 3-11, 3-12 og 3-13.

Brønnøy kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Lærerne veileder elevene om hvilke kompetansemål fra LK06 / mål i IOP som opplæringen er knyttet til.
- b. Lærerne veileder elevene i hva det legges vekt på i vurderingen i det enkelte faget.
- c. Lærerne gir elevene tilbakemeldinger på hva de mestrer i fagene.

- d. Lærerne veileder elevene om hva de må gjøre for å øke sin kompetanse i det enkelte faget.
- e. Lærerne sørger for å involvere elevene i vurderingen av eget læringsarbeid.
- f. Elevene fra og med 8. trinn får halvårsvurdering uten karakter
 - midt i opplæringsperioden i alle fag
 - på slutten av opplæringsåret i fag som ikke er avsluttet
- g. Skolen har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen
 - gir informasjon om elevens kompetanse i fagene
 - gir veiledning om hvordan eleven kan øke kompetansen sin

Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

3. Brønnøy kommune må sørge for at Salhus skole sikrer at elever som ikke har norsk eller samisk som morsmål, får vurdert sitt behov for særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8.

Brønnøy kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Skolen har en innarbeidet fremgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk.
- b. Skolen har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring når eleven har behov for særskilt norskopplæring.
- c. Norskferdighetene til elever med vedtak om særskilt språkopplæring blir kartlagt underveis i opplæringen.

System for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd

4. Brønnøy kommune må sørge for å ha et forsvarlig system for å vurdere og følge opp kravene i opplæringsloven med forskrift når det gjelder skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen, jf. opplæringsloven §§ 13-10, 2-8 og forskrift til opplæringsloven kap. 3.

Brønnøy kommune må i denne forbindelse:

- a. skaffe seg informasjon om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen innenfor
 - underveisvurdering
 - særskilt språkopplæring
- b. bruke informasjon om skolens arbeide med elevenes utbytte av opplæringen til å vurdere om skolens praksis er i samsvar med opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven
- c. bruke vurderingene av skolens praksis til å sørge for at den samsvar med opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven
- d. følge opp at skolene har endret sin praksis slik at den er i samsvar med opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven

- e. innhente tilstrekkelig informasjon ofte nok til å vurdere og følge opp ved skolene som ikke er i samsvar med opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven

9. Skoleeiers frist til å rette

Som nevnt i kapittelet ovenfor er skoleeier gitt frist for å rette de brudd på regelverket som er konstatert i denne rapporten.

Frist for tilbakemelding er **31.03.2017**.

Skoleeier har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Eirik Arntsen
Tilsynsleder

Christina Nyeng Thon
Tilsynsmedarbeider

Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet:

- Skolens egenvurderinger fra ledelsen og utvalgte lærere
- Matteplan 08-09 – 8- trinn
- Matteplan 9. trinn
- 10. trinn blåttkurs
- 10. trinn ny semesterplan for kroppsøving
- Lekseplan uke 15
- Lokal læreplan i matematikk – fellesdel
- Matteplan tilpasset 8. trinn 2012-13
- Tilpasset temaplan – 10. trinn 2010-2011
- Lokal læreplan Geogebra
- 7a kap.1 NB 7b
- Egenvurdering matte
- Vurdering for læring skjema
- IOP 8. trinn
- IOP 5. trinn
- Årsrapport 8
- Årsrapport 5
- Elevsamtale skjema
- Handlingshjulet
- Henvisningsskjema
- Iop – mal
- Mal prosedyrebeskrivelse for bekymringsmeldinger
- Opplysninger fra foreldre til henvisning
- Pedagogisk rapport skole
- Halvårsrapport
- Mal bekymringsmelding til r-team
- Skriftlig vurdering norsk 2 2
- Gantskjema Salhus skole 2014-2015
- Glansbilde vurdering for læring
- Mellomarbeid 1 vfl feb 2014

Det ble gjennomført stedlig tilsyn 6, og 7. september 2016.

Det ble avholdt intervjuer med:

- rektor
- avdelingsleder mellomtrinn
- avdelingsleder ungdomstrinn
- 6 lærere
- Elevrådet
- FAU
- Oppvekstsjef og pedagogisk konsulent